

SM43

Het probleem met opschaling

Wat is opschaling? “Verbeteren door op grotere schaal te werken’, ‘in staat zijn grotere volumes te verwerken’, ‘schaalvoordelen bereiken’, ‘uitbreiden’ en ‘groeien’.” (Bron: dfbonline-nl).

Er zijn twee interessante aspecten van opschaling in deze definitie.

Ten eerste: de meeste briljante ideeën beginnen klein. Eerst in het hoofd van een briljante geest, daarna in de garage bij het ouderlijk huis, dan naar een goedkoop huurpand — enfin, je snapt waar het heen gaat. Neem ieder willekeurige hedendaags miljardair — Gates, Musk, Zuckerberg, Bezos, Buffett — en geen van hen is begonnen met een beginkapitaal van honderden miljarden dollars. Ze hadden allemaal een briljant initieel idee dat naar een specifiek tijdstip werd gebracht, waarna het genoeg kritische massa kreeg om te worden opgeschaald.

‘Does it scale?’ schijnt in die wereld de enige nuttige vraag te zijn. Het impliceert dat het pas iets ‘waard is’, als het kan worden opgeschaald naar mondiale productie en distributie. En dat brengt ons al snel bij ‘The Big X’, de puissant rijke multinationals van vandaag de dag. Opgeschaald tot op een niveau dat slechts 100 bedrijven verantwoordelijk zijn voor 71% van de mondiale uitstoot van broeikasgassen, zoals *The Guardian* al in 2017 berichtte. Blijkbaar ben je ‘gek’ als je níet opschaalt. Althans, dat dicteert ons de neoliberale, kapitalistische, consumentistische, groei-economische vrije markt.

Ten tweede: opschaling is blijkbaar niet van toepassing op álle briljante ideeën van deze wereld. Blijkbaar zijn er ideeën die het níet verdienen om opgeschaald te worden tot een niveau dat iedereen ervan kan profiteren. Neem nou de existentiële problemen milieuvervuiling, vernietiging van de biodiversiteit en klimaatverandering. Al meer dan een halve eeuw ontspringen er ronduit briljante ideeën, modellen en systemen aan het brein van talloze hartverwarmende individuen om die problemen uit de wereld te helpen. Maar die worden níet op mondiale schaal toegepast. Als we deze twee aspecten van opschaling nu eens samenvoegen, dan ontstaat er een interessant causaal verband. Zie jij het ook?

Blijkbaar is het ‘briljant-gehalte’ van een idee géén motivator voor opschaling. Waarom is dat? Waarom springen de internationale conglomeraten van deze wereld niet halsoverkop op deze ‘groene ideeën’? Er zijn miljarden mee te verdienen! Het bewijs is overal. Want alle briljante ideeën over het aanpakken van onze existentiële problemen, alle miljoenen boeken,

honderdduizenden rapporten en duizenden conferenties die de afgelopen halve eeuw zijn geproduceerd, hebben geen énkele invloed gehad op de groei-economische machinerieën of op de uitstoot van broeikasgassen. Geen énkele.

Opschaling is geen neutraal concept. Het dient maar één doel.

Meer weten?

<https://www.managementboek.nl/boek/9789083207742/de-mens-als-grens-bart-flos>

De mens als grens – Over de onbuigzame barrières van ons bestaan verschijnt op 15 december 2022 als paperback en e-Book.